T006 A HÀM VI Q28 Nhật Xuất

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

TAÏP A HAØM QUYEÅN 28 KINH 748. NHAÄT XUAÁT1 Toâi nghe nhö vaày:

Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Nhö khi maët trôøi moïc coù tieàn töôùng cuûa noù, laø minh töôùng, aùnh saùng ban ñaàu. Cuõng vaäy, Tyø-kheo taän cuøng bieân teá khoå, cöùu caùnh bieân teá khoå coù tieàn töôùng laø chaùnh kieán2. Chaùnh kieán naøy coù theå phaùt khôûi leân chaùnh chí3, chaùnh ngöõ, chaùnh nghieäp, chaùnh maïng, chaùnh phöông tieän, chaùnh nieäm, chaùnh ñònh. Vì nhôø phaùt khôûi ñònh chaùnh thoï, neân Thaùnh ñeä töû taâm chaùnh giaûi thoaùt tham duïc, saân nhueá, ngu si. Vôùi taâm kheùo giaûi thoaùt nhö vaäy, Thaùnh ñeä töû ñaït ñöôïc Chaùnh tri kieán: ‘Ta, söï sanh ñaõ heát, phaïm haïnh ñaõ laäp, nhöõng vieäc caàn laøm ñaõ laøm xong, töï bieát khoâng taùi sanh kieáp sau’.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 749. VOÂ MINH (1)4 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc

1. AÁn Thuaän Hoäi Bieân, “13. Töông öng Thaùnh ñaïo phaàn”, goàm moät traêm möôøi boán kinh, soá 968-1081 (Ñaïi Chaùnh kinh 748-800). Quoác Dòch, quyeån 25, tuïng 5. Ñaïo tuïng tieáp theo, “5. Töông öng Thaùnh ñaïo”, kinh soá 12449-12558, chia thaønh hai phaåm, phaåm 1 goàm moät traêm kinh, toaøn boä quyeån 25; phaåm 2, möôøi kinh, phaàn ñaàu quyeån 26. Phaàn lôùn töông ñöông Paøli, S.45 Maggasaöyutta. Ñaïi Chaùnh, quyeån 28, kinh soá 748. Paøli, 45.55. Yoniso. 2. Baûn Paøli, S.45.55: ariyassa atthaígikassa maggassa uppaødaøya etaö pubbaögamaö etaö pubba-nimittaö yadidaö yonisomanasikaørasampadaø, tröôùc khi Thaùnh ñaïo taùm chi xuaát hieän, coù tieàn töôùng laø söï thaønh töïu nhö lyù taùc yù. 3. Paøli: yonisomanasikaøra- sampannassetam bhikkhave bhikkhuno paæikaíkhaö ariyaö aæhaígikaö maggaö bhaøvessati, Tyø-kheo thaønh töïu nhö lyù taùc yù, hy voïng tu taäp Thaùnh ñaïo taùm chi. 4. S. 45.1 AØvijjaø.

Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Voâ minh laøm tieàn töôùng neân sanh ra caùc phaùp aùc baát thieän. Roài theo ñoù sanh ra voâ taøm, voâ quyù. Voâ taøm, voâ quyù ñaõ sanh ra roài, theo ñoù sanh ra taø kieán. Taø kieán ñaõ sanh ra roài, coù theå khôûi leân taø chí, taø ngöõ, taø nghieäp, taø maïng, taø phöông tieän, taø nieäm, taø ñònh.

“Neáu khôûi leân minh laøm tieàn töôùng sanh ra caùc phaùp thieän, thì theo ñoù sanh ra taøm quyù. Taøm quyù ñaõ sanh ra roài, coù theå sanh ra chaùnh kieán. Chaùnh kieán ñaõ sanh ra roài, seõ theo thöù töï khôûi leân chaùnh chí, chaùnh ngöõ, chaùnh nghieäp, chaùnh maïng, chaùnh phöông tieän, chaùnh nieäm, chaùnh ñònh. Chaùnh ñònh ñaõ khôûi leân roài, Thaùnh ñeä töû ñöôïc chaùnh giaûi thoaùt tham duïc, saân nhueá, ngu si. Nhö vaäy, Thaùnh ñeä töû khi ñaõ ñöôïc chaùnh giaûi thoaùt roài seõ ñöôïc chaùnh tri kieán: ‘Ta, söï sanh ñaõ döùt, phaïm haïnh ñaõ laäp, nhöõng

vieäc caàn laøm ñaõ laøm xong, töï bieát khoâng coøn taùi sanh vaøo ñôøi sau'." Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 750. VOÂ MINH (2) Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: "Neáu, Tyø-kheo, caùc phaùp aùc baát thieän sanh khôûi, taát caû ñeàu do voâ minh laøm goác, voâ minh taäp, voâ minh sanh, voâ minh khôûi. Vì sao? Vì voâ minh laø voâ tri, khoâng bieát nhö thaät ñoái vôùi phaùp thieän, phaùp baát thieän; khoâng bieát nhö thaät coù toäi, khoâng coù toäi, phaùp thaáp, phaùp cao, nhieãm oâ, khoâng nhieãm oâ, phaân bieät, khoâng phaân bieät, duyeân khôûi, khoâng duyeân khôûi. Vì khoâng bieát nhö thaät neân khôûi leân taø kieán; khi ñaõ khôûi taø kieán roài, thì coù khaû naêng khôûi leân taø chí, taø ngöõ, taø nghieäp, taø maïng, taø phöông tieän, taø nieäm, taø ñònh. "Neáu caùc phaùp thieän sanh, taát caû ñeàu do minh laøm goác, minh taäp, minh sanh, minh khôûi. Vì minh, bieát nhö thaät ñoái vôùi phaùp thieän, baát thieän; taát caû ñeàu bieát nhö thaät veà toäi, khoâng toäi, thaân caän, khoâng thaân caän, phaùp thaáp, phaùp cao, oâ ueá, baïch tònh, coù phaân bieät, khoâng phaân bieät, duyeân khôûi, khoâng duyeân khôûi, bieát nhö thaät, ñoù laø chaùnh kieán.

Chaùnh kieán hay khôûi leân chaùnh chí, chaùnh ngöõ, chaùnh nghieäp, chaùnh maïng, chaùnh phöông tieän, chaùnh nieäm, chaùnh ñònh. Khi ñaõ khôûi leân chaùnh ñònh roài, Thaùnh ñeä töû ñöôïc chaùnh giaûi thoaùt tham, nhueá, si; khi tham, nhueá, si ñaõ giaûi thoaùt roài, Thaùnh ñeä töû ñöôïc chaùnh tri kieán: 'Ta, söï sanh ñaõ döùt, phaïm haïnh ñaõ laäp, nhöõng vieäc caàn laøm ñaõ laøm xong, töï bieát khoâng coøn taùi sanh ñôøi sau'." Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 751. KHÔÛI5 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: "Neáu ngöôøi xuaát gia hay taïi gia maø khôûi leân vieäc taø6, Ta seõ khoâng noùi ñeán. Vì sao? Vì neáu ngöôøi xuaát gia hay taïi gia maø coøn khôûi leân vieäc taø, thì khoâng vui thích Chaùnh phaùp. Nhöõng gì laø vieäc taø? Ñoù laø taø kieán… cho ñeán taø ñònh. "Neáu laø ngöôøi xuaát gia hay taïi gia maø khôûi leân vieäc chaùnh, Ta seõ taùn thaùn. Vì sao? Vì ngöôøi khôûi leân vieäc chaùnh, laø ngöôøi vui thích Chaùnh phaùp, thieän xaûo nôi Chaùnh phaùp. Nhöõng gì laø vieäc chaùnh? Ñoù laø chaùnh kieán… cho ñeán chaùnh ñònh. Baáy giôø, Theá Toân lieàn noùi keä: Taïi gia cuøng xuaát gia, Maø khôûi leân vieäc taø; Ngöôøi kia khoâng vui thích Chaùnh phaùp toái voâ thöôïng. Taïi gia cuøng xuaát gia, Maø khôûi leân vieäc chaùnh; Thì taâm luoân vui thích, Chaùnh phaùp toái voâ thöôïng. Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät

5.

S. 45.24 Paæipaøda.

6.

Taø söï ¨¸ ¨Æ. Paøli: micchaøpaæipaøda, söï thöïc haønh taø vaïy.

ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 752. CA-MA7 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Tyø-kheo Ca-ma8 ñeán choã Phaät, cuùi ñaàu ñaûnh leã döôùi chaân Phaät, roài ngoài lui qua moät beân, baïch Phaät raèng: “Baïch Theá Toân, goïi laø duïc; theá naøo laø duïc?” Phaät baûo Ca-ma: “Duïc laø chæ cho naêm coâng naêng cuûa duïc. Nhöõng gì laø naêm? Saéc ñöôïc thaáy bôûi maét, ñaùng yeâu, ñaùng thích yù, ñaùng nhôù, khieán nuoâi lôùn duïc laïc. Cuõng vaäy, tai, muõi, löôõi; xuùc bieát bôûi thaân thöùc ñaùng yeâu, vöøa yù, ñaùng nhôù, khieán nuoâi lôùn duïc laïc. Ñoù goïi laø duïc. Nhöng chuùng khoâng phaûi laø duïc, söï tham ñaém nôi chuùng, ñoù goïi laø duïc. Baáy giôø, Theá Toân lieàn noùi keä raèng: Naêm saéc taïp theá gian, Töï chuùng phi aùi duïc. Caùi giaùc töôûng tham duïc, Laø duïc cuûa con ngöôøi. Caùc saéc thöôøng ôû ñôøi, Haønh giaû ñoaïn taâm duïc. Tyø-kheo Ca-ma baïch Phaät raèng: “Baïch Theá Toân, coù con ñöôøng ñöa ñeán ñoaïn tröø aùi duïc naøy khoâng?”

Phaät baûo Tyø-kheo: “Coù taùm Thaùnh ñaïo, coù theå ñoaïn tröø aùi duïc, ñoù laø chaùnh kieán, chaùnh chí, chaùnh ngöõ, chaùnh nghieäp, chaùnh maïng, chaùnh phöông tieän, chaùnh nieäm, chaùnh ñònh.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, Tyø-kheo Ca-ma nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, hoan hyû phuïng haønh. M

7.

S. 45.30 Uttiya (Uttika).

8.

Ca-ma { ¼. Baûn Paøli: Uttiyo.

KINH 753. A-LEÂ-SAÉT-TRA9 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø coù Tyø-kheo teân laø A-leâ-saét-tra10 ñeán choã Phaät, cuùi ñaàu ñaûnh leã döôùi chaân Phaät, roài ngoài lui qua moät beân, baïch Phaät raèng: “Baïch Theá Toân, goïi laø cam loä11; theá naøo goïi laø cam loä?” Phaät baûo A-leâ-saét-tra: “Cam loä laø moät danh thuyeát cuûa giôùi12, nhöng Ta vì ngöôøi ñaõ ñoaïn taän höõu laäu maø hieän noùi danh töø naøy.” Tyø-kheo A-leâ-saét-tra baïch Phaät: “Baïch Theá Toân, coù con ñöôøng naøo maø tu taäp, tu taäp nhieàu, seõ ñöôïc phaùp cam loä khoâng?” Phaät baûo Tyø-kheo: “Coù, ñoù laø taùm Thaùnh ñaïo phaàn: Töø chaùnh kieán… cho ñeán chaùnh ñònh.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 754. XAÙ-LÔÏI-PHAÁT Toâi nghe nhö vaày:

Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Toân giaû Xaù-lôïi-phaát ñeán choã Ñöùc Phaät, cuùi ñaàu ñaûnh leã döôùi chaân Phaät, roài ngoài lui qua moät beân, baïch Phaät raèng: “Baïch Theá Toân, noùi laø caùc tö cuï caên baûn cho chaùnh tam-muoäi13

9.

S. 45.7 Aóóatara bhikkhu.

10.

A-leâ-saét-tra ªü ±ù æ ¦\. Paøli: Ariæææha.

11.

Cam loä ¥Ì ÅS. Paøli: amata, söï baát töû.

12.

Haùn: giôùi danh thuyeát ¬É ¦W »¡. Giôùi ôû ñaây chæ Nieát-baøn giôùi. Paøli: nibbaønadhaøtuyaø adhivacanaö... amataö.

13.

Haùn: ñaúng tam-muoäi ¥ ¤T ¬N¡A töùc chaùnh tam-muoäi hay chaùnh ñònh. Paøli: sammaøsamaødhi.

cuûa baäc Hieàn thaùnh; theá naøo laø caùc tö cuï caên baûn cho chaùnh tam-muoäi cuûa baäc Hieàn thaùnh?" Phaät baûo Xaù-lôïi-phaát: "Ñoù laø Baûy chaùnh ñaïo phaàn, laø caên baûn, laø caùc tö cuï cho chaùnh tam-muoäi cuûa baäc Hieàn thaùnh. Nhöõng gì laø baûy? Laø chaùnh kieán, chaùnh chí, chaùnh ngöõ, chaùnh nghieäp, chaùnh maïng, chaùnh phöông tieän, chaùnh nieäm. Naøy Xaù-lôïi-phaát, sau khi laáy baûy Ñaïo phaàn naøy laøm taùc nghieäp caên cô14 roài, taâm ñöôïc chuyeân nhaát; ñoù goïi laø nhöõng tö cuï caên baûn cho chaùnh tam-muoäi baäc Hieàn thaùnh." Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 755–757. TYØ-KHEO Toâi nghe nhö vaày: Nhö ba kinh treân, cuõng vaäy ba kinh Phaät hoûi caùc Tyø-kheo cuõng noùi nhö vaäy. M KINH 758. UÙY15 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: "Söï sôï haõi cuûa con khoâng meï. Söï sôï haõi cuûa con coù meï. Ñoù laø ñieàu maø keû phaøm ngu si khoâng hoïc, noùi ñeán. Nhöng khoâng hieåu gì veà söï sôï haõi cuûa con khoâng meï, söï sôï haõi cuûa con coù meï. "Naøy caùc Tyø-kheo, coù ba söï sôï haõi cuûa con khoâng meï16, maø phaøm phu ngu si, khoâng hoïc ñaõ noùi. Nhöõng gì laø ba? Naøy caùc Tyø-kheo, khi coù binh bieán loaïn laïc xaûy ra, taøn haïi ñaát nöôùc, bò soùng cuoán theo doøng, con thaát laïc meï, meï thaát laïc con. Ñoù goïi laø söïï sôï haõi cuûa con

14.

Haùn: cô nghieäp ¾÷ ~. Paøli: kammaæææhaøna: ñeà muïc thieàn ñònh.

15.

A. 3.62 Bhaya.

16.

Haùn: voâ maãu töû uùy L ¥À ¤l ¬È. Paøli: amaøtaøputtika bhaya.

khoâng meï thöù nhaát, maø keû phaøm ngu si, voâ hoïc noùi. "Laïi nöõa, naøy Tyø-kheo, khi coù hoûa hoaïn lôùn baát chôït xaûy ra, thieâu ñoát thaønh aáp, xoùm laøng; daân chuùng chaïy loaïn khaép nôi, meï con thaát laïc nhau. Ñoù goïi laø söïï sôï haõi cuûa con khoâng meï thöù hai maø keû phaøm ngu si, voâ hoïc ñaõ noùi. "Laïi nöõa, Tyø-kheo, coù moät luùc trong nuùi coù möa to, nöôùc lôùn ñoå ra, laøm traøn ngaäp xoùm laøng, daân chuùng laùnh chaïy khaép nôi, meï con thaát laïc nhau. Ñoù goïi söïï sôï haõi cuûa con khoâng meï thöù ba, maø keû phaøm ngu si, voâ hoïc ñaõ noùi. "Song taát caû nhöõng söï sôï haõi naøy laø söï sôï haõi cuûa con coù meï, maø

keû phaøm ngu si, voâ hoïc laïi noùi laø söï sôï haõi cuûa con khoâng meï. Khi coù binh bieán loaïn laïc xaûy ra, taøn haïi ñaát nöôùc; moïi ngöôøi boân ba löu laïc, meï con thaát laïc nhau. Coù khi meï con gaëp laïi nhau. Ñoù laø söï sôï haõi cuûa con coù meï thöù nhaát maø keû phaøm ngu si, voâ hoïc noùi laø söïï sôï haõi cuûa con khoâng meï. Laïi nöõa, khi hoûa hoaïn lôùn baát chôït xaûy ra, thieâu ñoát thaønh aáp, laøng xoùm, daân chuùng chaïy loaïn khaép nôi, meï con thaát laïc nhau. Coù khi meï con gaëp laïi nhau. Ñoù laø söï sôï haõi cuûa con coù meï thöù hai maø keû phaøm ngu si, voâ hoïc noùi laø söïï sôï haõi cuûa con khoâng meï. Laïi nöõa, khi ôû trong nuùi coù möa to, nöôùc lôùn ñoå ra, laøm traøn ngaäp xoùm laøng, daân chuùng laùnh chaïy khaép nôi, meï con thaát laïc nhau. Coù khi meï con gaëp laïi nhau. Ñoù laø söï sôï haõi cuûa con coù meï thöù ba maø keû phaøm ngu si, voâ hoïc noùi laø söïï sôï haõi cuûa con khoâng meï. “Naøy Tyø-kheo, coù ba thöù sôï haõi cuûa con khoâng meï maø Ta töï mình giaùc ngoä thaønh ñaïo voâ thöôïng ñaõ kyù thuyeát. Nhöõng gì laø ba? Naøy Tyø-kheo, khi ngöôøi con giaø, khoâng coù ngöôøi meï naøo coù theå noùi: ‘Con, con chôù giaø, ñeå meï seõ thay con!’ Hoaëc khi ngöôøi meï giaø, cuõng khoâng coù ngöôøi con naøo baûo: ‘Meï, mong meï chôù giaø! Con giaø thay meï cho!’ Ñoù goïi laø caùi sôï haõi cuûa con khoâng meï thöù nhaát maø Ta töï mình giaùc ngoä thaønh ñaïo Voâ thöôïng ñaõ kyù thuyeát. “Laïi nöõa, Tyø-kheo, khi ngöôøi con bò beänh, ngöôøi meï khoâng theå noùi: ‘Con ñöøng beänh! Meï seõ thay con!’ Hoaëc khi meï bò beänh, con cuõng khoâng theå baûo: ‘Meï ñöøng beänh, ñeå con beänh thay meï!’ Ñoù goïi laø caùi sôï haõi cuûa con khoâng meï thöù hai maø Ta töï mình giaùc ngoä thaønh ñaïo Voâ thöôïng ñaõ kyù thuyeát. “Laïi nöõa, khi ngöôøi con cheát, ngöôøi meï khoâng theå noùi: ‘Con,

ñöøng cheát! Nay meï seõ thay con!’ Hoaëc khi ngöôøi meï cheát, ngöôøi con cuõng khoâng theå baûo: ‘Meï, ñöøng cheát! Con seõ thay meï!’ Ñoù goïi laø caùi sôï haõi cuûa con khoâng meï thöù ba maø Ta töï mình giaùc ngoä thaønh ñaïo Voâ thöôïng ñaõ kyù thuyeát.” Caùc Tyø-kheo baïch Phaät: “Coù ñaïo loä naøo, coù haønh trì naøo17 ñeå tu taäp, tu taäp nhieàu, daãn ñeán ñoaïn tröø ñöôïc ba thöù sôï haõi cuûa con coù meï ôû tröôùc vaø ñoaïn tröø ñöôïc ba thöù sôï haõi cuûa con khoâng meï ôû sau khoâng?” Phaät baûo caùc Tyø-kheo: “Coù ñaïo loä, coù haønh trì daãn ñeán ñoaïn tröø ñöôïc ba söï sôï haõi naøy. Nhöõng gì laø ñaïo loä? Nhöõng gì laø haønh trì maø tu taäp, tu taäp nhieàu, daãn ñeán ñoaïn tröø ñöôïc ba thöù sôï haõi cuûa con coù meï ôû tröôùc vaø ñoaïn tröø ñöôïc ba thöù sôï haõi cuûa con khoâng meï ôû sau? Ñoù laø taùm Thaùnh ñaïo phaàn: Chaùnh kieán, chaùnh chí, chaùnh ngöõ, chaùnh nghieäp, chaùnh maïng, chaùnh phöông tieän, chaùnh nieäm, chaùnh ñònh.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 759. THOÏ18 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Coù ba thoï, laø voâ thöôøng, höõu vi, do taâm duyeân sanh. Nhöõng gì laø ba? Ñoù laø laïc thoï, khoå thoï, khoâng laïc khoâng khoå thoï.” Caùc Tyø-kheo baïch Phaät: “Baïch Theá Toân, coù ñaïo loä, coù haønh trì naøo ñeå tu taäp, khi tu taäp nhieàu, seõ daãn ñeán ñoaïn tröø ba thoï naøy khoâng?” Phaät baûo caùc Tyø-kheo:

“Coù ñaïo loä, coù haønh trì ñeå tu taäp, khi tu taäp nhieàu, seõ daãn ñeán ñoaïn tröø ba thoï naøy. Nhöõng gì laø ñaïo loä, laø haønh trì ñeå tu taäp, khi tu

17.

Haùn: höõu ñaïo, höõu tích ¦³ ¹D¡A¦³ ¸ñ. Paøli: atthi maggo, atthi paæipaødaø.

18.

S. 45.29 Vedanaø.

taäp nhieàu, seõ daãn ñeán ñoaïn tröø ba thoï naøy? Phaät baûo caùc Tyø-kheo: “Ñoù laø taùm Thaùnh ñaïo: Chaùnh kieán, chaùnh chí, chaùnh ngöõ, chaùnh nghieäp, chaùnh maïng, chaùnh phöông tieän, chaùnh nieäm, chaùnh ñònh.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 760. TAM PHAÙP19 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “ÔÛ ñôøi coù ba ñieàu khoâng ñaùng vui, khoâng ñaùng yeâu, khoâng ñaùng nhôù. Nhöõng gì laø ba? Ñoù laø giaø, beänh, cheát. Ba ñieàu naøy khoâng ñaùng vui, khoâng ñaùng yeâu, khoâng ñaùng nhôù. ÔÛ theá gian neáu khoâng coù ba ñieàu khoâng ñaùng vui, khoâng ñaùng yeâu, khoâng ñaùng nhôù naøy, thì khoâng coù Nhö Lai, ÖÙng Cuùng, Ñaúng Chaùnh Giaùc xuaát hieän ôû theá gian; vaø theá gian cuõng chaúng coù phaùp ñöôïc thuyeát, söï giaùo giôùi, giaùo thoï cuûa Nhö Lai. Vì theá gian coù ba ñieàu khoâng ñaùng vui, khoâng ñaùng yeâu, khoâng ñaùng nhôù naøy, neân Nhö Lai, ÖÙng Cuùng, Ñaúng Chaùnh Giaùc xuaát hieän ôû theá gian vaø theá gian bieát coù phaùp ñöôïc thuyeát, söï giaùo giôùi, giaùo thoï cuûa Nhö Lai.” Caùc Tyø-kheo baïch Phaät: “Coù ñaïo loä, coù haønh trì ñeå tu taäp, tu taäp nhieàu, seõ daãn ñeán ñoaïn tröø ba ñieàu khoâng ñaùng vui, khoâng ñaùng yeâu, khoâng ñaùng nhôù naøy khoâng?” Phaät baûo caùc Tyø-kheo: “Coù ñaïo loä, coù haønh trì ñeå tu taäp, tu taäp nhieàu, seõ daãn ñeán ñoaïn tröø ba ñieàu khoâng ñaùng vui, khoâng ñaùng yeâu, khoâng ñaùng nhôù naøy. Nhöõng gì laø ñaïo loä, laø haønh trì ñeå tu taäp, tu taäp nhieàu, seõ daãn ñeán ñoaïn tröø ba ñieàu khoâng ñaùng vui, khoâng ñaùng, yeâu, khoâng ñaùng nhôù naøy. Ñoù laø taùm Thaùnh ñaïo: Chaùnh kieán, chaùnh chí, chaùnh ngöõ, chaùnh nghieäp,

19. A. 10. 76 Abhabba.

chaùnh maïng, chaùnh phöông tieän, chaùnh nieäm, chaùnh ñònh.”

Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh.

M

KINH 761. HOÏC20

Toâi nghe nhö vaày:

Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Ta seõ noùi veà Hoïc21 vaø Voâ hoïc. Haõy laéng nghe vaø suy nghó kyõ. Theá laø Hoïc? Hoïc thaønh töïu chaùnh kieán, hoïc thaønh töïu chaùnh chí, chaùnh ngöõ, chaùnh nghieäp, chaùnh maïng, chaùnh phöông

tieän, chaùnh nieäm, chaùnh ñònh. Ñoù goïi laø Hoïc. Nhöõng gì laø Voâ hoïc? Voâ hoïc thaønh töïu chaùnh kieán, Voâ hoïc thaønh töïu chaùnh chí, chaùnh ngöõ, chaùnh nghieäp, chaùnh maïng, chaùnh phöông tieän, chaùnh nieäm, chaùnh ñònh. Ñoù goïi laø Voâ hoïc." Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. Nhö Hoïc vaø Voâ hoïc, cuõng vaäy Ñaïi só vaø Chaùnh só cuõng noùi nhö vaäy. M KINH 762. LAÄU TAÄN Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: "Ta seõ noùi veà Thaùnh laäu taän. Sao goïi laø Thaùnh laäu taän? Voâ hoïc thaønh töïu chaùnh kieán,... cho ñeán khoâng coøn Hoïc thaønh töïu chaùnh ñònh. Ñoù goïi laø baäc Thaùnh laäu taän." Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh.

20.

S. 45.13 Sekho.

21.

Hoïc ¾Ç. Hay höõu hoïc, chæ caùc Thaùnh giaû döôùi quaû A-la-haùn. Paøli: sekha.

M

KINH 763. TAÙM THAÙNH ÑAÏO PHAÀN Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: "Nay Ta seõ noùi veà taùm Thaùnh ñaïo phaàn. Nhöõng gì laø taùm? Ñoù laø Chaùnh kieán, chaùnh chí, chaùnh ngöõ, chaùnh nghieäp, chaùnh maïng, chaùnh phöông tieän, chaùnh nieäm, chaùnh ñònh." Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 764. TU (1)22 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: "Ta seõ noùi veà söï tu taäp taùm Thaùnh ñaïo. Haõy laéng nghe vaø, suy nghó kyõ. Tu taäp taùm Thaùnh ñaïo laø theá naøo? Tyø-kheo tu taäp chaùnh kieán, y vieãn ly, y voâ duïc, y dieät, höôùng ñeán xaû. Tu chaùnh chí, chaùnh ngöõ, chaùnh nghieäp, chaùnh maïng, chaùnh phöông tieän, chaùnh nieäm, chaùnh ñònh, ñeàu y vieãn ly, y voâ duïc, y dieät, höôùng ñeán xaû. Ñoù goïi laø tu taùm Thaùnh ñaïo." Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 765. TU (2) Toâi nghe nhö vaày:

Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: "Nay Ta seõ noùi veà Tyø-kheo ñaõ tu taäp taùm Thaùnh ñaïo trong quaù

22. S. 45.51 Uppaøda.

khöù, seõ tu taäp taùm Thaùnh ñaïo trong vò lai, chi tieát cho ñeán, caùc Tyø- kheo sau khi nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh." M KINH 766. THANH TÒNH23 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo:

“Neáu Tyø-kheo, ñoái vôùi chaùnh kieán thanh tònh, traéng tinh, khoâng coù caùc loãi laàm, xa lìa caùc phieàn naõo; chaùnh kieán chöa khôûi seõ khoâng khôûi, töø phi coù söï ñieàu phuïc cuûa Phaät… cho ñeán chaùnh ñònh cuõng noùi nhö vaäy. “Neáu ñoái vôùi chaùnh kieán thanh tònh, traéng tinh, khoâng coù caùc loãi laàm, xa lìa caùc phieàn naõo; chaùnh kieán chöa khôûi coù theå khôûi… cho ñeán chaùnh ñònh cuõng noùi nhö vaäy24.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. Nhö chæ töø nhöõng gì Phaät ñaõ ñieàu phuïc, cuõng vaäy chæ töø nhöõng gì Thieän Theä ñaõ ñieàu phuïc cuõng noùi nhö treân. M KINH 767. TUÏ25 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Noùi tuï baát thieän töùc chæ cho naêm trieàn caùi. Ñoù laø chaùnh thuyeát. Vì sao? Tuï chæ thuaàn baát thieän, ñoù laø naêm trieàn caùi. Nhöõng gì laø naêm? Ñoù la tham duïc, saân nhueá, thuøy mieân, traïo hoái vaø nghi caùi. “Noùi tuï thieän, töùc chæ cho taùm Thaùnh ñaïo. Ñoù laø chaùnh thuyeát. Vì sao? Tuï chæ thuaàn ñaày phaùp thieän, ñoù laø taùm Thaùnh ñaïo. Nhöõng gì laø

23.

S.45.16-17 Parisuddha.

24.

Xem kinh 731.

25.

A. 5.52 Raøsi.

taùm? Ñoù laø chaùnh kieán, chaùnh chí, chaùnh ngöõ, chaùnh nghieäp, chaùnh maïng, chaùnh phöông tieän, chaùnh nieäm, chaùnh ñònh.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 768. BAÙN26 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong tinh xaù Sôn coác27, thaønh Vöông xaù. Baáy giôø Toân giaû A-nan moät mình ôû nôi choã vaéng, töï nghó nhö vaày: “Moät nöûa phaïm haïnh, töùc laø thieän tri thöùc, thieän baïn ñaûng, thieän tuøy tuøng28… cho ñeán Phaät baûo A-nan: “Phaïm haïnh vieân maõn, thuaàn nhaát thanh tònh, töùc laø thieän tri thöùc. Vì sao? Vì Ta laø thieän tri thöùc neân khieán cho caùc chuùng sanh tu taäp chaùnh kieán, y vieãn ly, y voâ duïc, y dieät, höôùng ñeán xaû… cho ñeán tu chaùnh ñònh, y vieãn ly, y voâ duïc, y dieät, höôùng ñeán xaû.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, Toân giaû A-nan nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, hoan hyû phuïng haønh. M KINH 769. BAØ-LA-MOÂN29 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Toân giaû A-nan saùng sôùm, ñaép y, mang baùt, vaøo thaønh Xaù-veä khaát thöïc. Baáy giôø coù Baø-la-moân Sanh Vaên30, ñi xe ngöïa traéng, cuøng vôùi ñoaøn tuøy tuøng soá ñoâng thanh nieân, ñi ngöïa traéng, xe traéng,

26.

S. 45.2 Upaññhaö.

27.

Sôn coác tinh xaù ¤s ¨ ¦ ºë ªÙ¡F Paøli: Giribbaja. Baûn Paøli: Sakyesu viharati nagarakaö naøma sakyaønaö nigamo, ôû giöõa nhöõng ngöôøi Thích-ca, taïi Nagaraka, moät thò traán cuûa nhöõng ngöôøi Thích-ca.

28.

Xem kinh 726.

29.

S. 45.4 Braøhmaòa.

30.

Sanh Vaên Baø-la-moân ¥Í »D ±C Ã¹ ªù. Paøli: Jaønusoòi-braøhmaòa.

daøm ngöïa traéng, roi traéng, ñaàu ñoäi maõo traéng, duø loïng traéng; tay caàm phaát traéng, maëc y phuïc traéng, ñeo anh laïc traéng, duøng höông traéng thoa mình, tuøy tuøng ñeàu maëc ñoà traéng, ra khoûi thaønh Xaù-veä, muoán vaøo röøng ñeå truyeàn daïy ñoïc tuïng. Moïi ngöôøi troâng thaáy vaäy ñeàu baûo: 'Xe toát, xe toát! Ñoù laø xe cuûa Baø-la-moân.' Sau khi Toân giaû thaáy Baø-la-moân, cuøng vôùi caùc quyeán thuoäc vaø moïi thöù, taát caû ñeàu maøu traéng nhö vaäy roài, thì vaøo thaønh khaát thöïc, trôû veà tinh xaù caát y baùt, röûa chaân xong, ñeán choã Phaät; cuùi ñaàu ñaûnh leã döôùi chaân, roài ngoài lui qua moät beân, baïch Phaät raèng: "Baïch Theá Toân, saùng sôùm hoâm nay, con ñaép y, mang baùt, vaøo thaønh Xaù-veä khaát thöïc, thaáy Baø-la-moân Sanh Vaên ñi xe ngöïa traéng, cuøng quyeán thuoäc vaø moïi thöù, taát caû ñeàu maøu traéng, ñöôïc moïi ngöôøi khen raèng: 'Xe toát, xe toát! Ñoù laø xe cuûa Baø-la-moân.' Theá naøo Theá Toân! Ñoái vôùi Chaùnh phaùp luaät, thì ñoù laø xe cuûa ngöôøi ñôøi, hay laø xe cuûa Baø-la-moân?" Phaät baûo A-nan: "Ñoù laø xe cuûa ngöôøi ñôøi, chöù chaúng phaûi xe Phaùp luaät cuûa Ta, hay xe cuûa Baø-la-moân. Naøy A-nan, xe Chaùnh phaùp luaät cuûa Ta, xe cuûa trôøi, xe cuûa Baø-la-moân, xe lôùn laø coù khaû naêng ñieàu phuïc quaân ma phieàn naõo. Haõy laéng nghe vaø suy nghó kyõ! Ta seõ vì oâng maø noùi: "Naøy A-nan, nhöõng gì laø xe Chaùnh phaùp luaät, xe coõi trôøi, xe Baø- la-moân, coã xe lôùn, coù khaû naêng ñieàu phuïc quaân ma phieàn naõo? Ñoù laø taùm Thaùnh ñaïo: Chaùnh kieán... cho ñeán chaùnh ñònh. A-nan, ñoù goïi laø xe Chaùnh phaùp luaät, xe coõi trôøi, xe Baø-la-moân, coã xe lôùn, coù khaû naêng ñieàu phuïc quaân phieàn naõo." Baáy giôø Ñöùc Theá Toân lieàn noùi keâi raèng: Tín, giôùi laø caùi aùch, Taøm quyù laø voøng coå; Chaùnh nieäm kheùo hoä trì, Laø ngöôøi kheùo ñieàu khieån. Xaû, tam-muoäi: caøng xe, Trí, tinh taán baùnh xe; Nhaãn, voâ tröôùc: giaùp saét, An oån, ñi ñuùng phaùp. Tieán thaúng khoâng thoaùi lui,

Vónh vieãn khoâng choã lo; Ngöôøi trí ñi chieán xa, Deïp keû thuø voâ trí. M KINH 770. TAØ31 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: "Neân xa lìa taø kieán, neân ñoaïn tröø taø kieán. Neáu taø kieán maø khoâng theå ñoaïn tröø ñöôïc, thì Ta ñaõ khoâng bao giôø noùi neân xa lìa taø kieán. Vì taø kieán coù theå ñoaïn tröø ñöôïc, neân Ta noùi Tyø-kheo haõy xa lìa taø kieán. Neáu khoâng xa lìa taø kieán, thì taø kieán seõ taïo ra caùi khoå phi nghóa, khoâng lôïi ích. Cho neân Ta noùi haõy xa lìa taø kieán. Cuõng vaäy taø chí, taø ngöõ, taø nghieäp, taø maïng, taø phöông

tieän, taø nieäm, taø ñònh cuõng noùi nhö vaäy.

“Naøy caùc Tyø-kheo, khi xa lìa taø kieán roài, neân tu taäp chaùnh kieán. Neáu chaùnh kieán tu khoâng ñöôïc, Ta ñaõ khoâng bao giôø noùi tu taäp chaùnh kieán. Vì tu taäp chaùnh kieán ñöôïc, neân Ta noùi Tyø-kheo haõy tu taäp chaùnh kieán. Neáu khoâng tu taäp chaùnh kieán, thì seõ taïo ra caùi khoå phi nghóa khoâng lôïi ích. Vì khoâng tu taäp chaùnh kieán taïo ra caùi khoå phi nghóa, khoâng lôïi ích, cho neân Ta noùi phaûi tu taäp chaùnh kieán, vì muïc ñích lôïi ích, luoân ñöôïc an laïc. Cho neân Tyø-kheo haõy tu taäp chaùnh kieán. Cuõng vaäy, chaùnh chí, chaùnh ngöõ, chaùnh nghieäp, chaùnh maïng, chaùnh phöông tieän, chaùnh nieäm, chaùnh ñònh cuõng noùi nhö vaäy.”

Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 771. BÆ NGAÏN32 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø coù Baø-la-moân Sanh Vaên, ñeán choã Phaät, cuøng dieän kieán thaêm hoûi, uûy laïo; sau khi thaêm hoûi uûy laïo xong, roài ngoài lui qua moät beân baïch Phaät raèng:

31.

S. 45.21 Micchatta.

32.

S. 45.34 Paøraígama.

“Thöa Cuø-ñaøm, noùi laø chaúng phaûi bôø beân kia, cuøng bôø beân kia. Vaäy, theá naøo laø chaúng phaûi bôø beân kia vaø theá naøo laø bôø beân kia?” Phaät baûo Baø-la-moân: “Taø kieán laø chaúng phaûi bôø beân kia; chaùnh kieán laø bôø beân kia. Cuõng vaäy, taø chí, taø ngöõ, taø nghieäp, taø maïng, taø phöông tieän, taø nieäm, taø ñònh laø chaúng phaûi bôø beân kia. Chaùnh kieán laø bôø beân kia; cuõng vaäy chaùnh chí, chaùnh ngöõ, chaùnh nghieäp, chaùnh maïng, chaùnh phöông tieän, chaùnh nieäm, chaùnh ñònh laø bôø beân kia.” Baáy giôø, Theá Toân lieàn noùi keä raèng: Ngöôøi ñôøi thaät ít ai, Vöôït qua bôø beân kia. Heát thaûy caùc theá gian, Quanh quaån daïo bôø naøy. Nôi Chaùnh phaùp luaät naøy, Neáu ai kheùo tuøy thuaän; Thì coù theå vöôït bôø, Bôø sanh töû khoù vöôït33. Sau khi Baø-la-moân Sanh Vaên nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, hoan hyû tuøy hyû, töø choã ngoài ñöùng daäy ra veà. M KINH 772–774 Ba kinh naøy cuõng vaäy: Coù Tyø-kheo nghe Toân giaû A-nan hoûi Phaät, hoûi caùc Tyø-kheo cuõng noùi nhö treân. M KINH 775. CHAÙNH BAÁT CHAÙNH TÖ DUY (1)34 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “ÔÛ trong noäi phaùp, Ta khoâng thaáy moät phaùp naøo coù theå khieán

33.

Baøi keä, xem Dham.85-86.

34.

S. 45. 76, 83 Yonisa.

phaùp aùc baát thieän chöa sanh, khôûi sanh; ñaõ sanh roài khieán taùi sanh vaø taêng tröôûng, nhö noùi veà khoâng chaùnh tö duy35. Caùc Tyø-kheo, khoâng chaùnh tö duy, thì taø kieán chöa khôûi khieán khôûi, ñaõ khôûi roài taùi sanh khieán taêng tröôûng. Cuõng vaäy, taø chí, taø ngöõ, taø nghieäp, taø maïng, taø phöông tieän, taø nieäm, taø ñònh cuõng noùi nhö vaäy. “Naøy caùc Tyø-kheo, ôû trong noäi phaùp, Ta khoâng thaáy moät phaùp naøo khieán phaùp aùc baát thieän chöa sanh, khoâng sanh; phaùp aùc baát thieän ñaõ sanh roài khieán cho dieät, nhö noùi veà chaùnh tö duy. Caùc Tyø-kheo, chaùnh tö duy, thì taø kieán chöa sanh, khieán khoâng sanh; ñaõ sanh roài, khieán cho dieät. Nhö taø kieán, taø chí, taø ngöõ, taø nghieäp, taø maïng, taø phöông tieän, taø nieäm, taø ñònh cuõng noùi nhö vaäy.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 776. CHAÙNH BAÁT CHAÙNH TÖ DUY (2) Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “ÔÛ trong noäi phaùp Ta khoâng thaáy moät phaùp naøo khieán phaùp thieän chöa sanh, khoâng sanh; phaùp thieän ñaõ sanh roài, khieán cho thoaùi thaát nhö ñaõ noùi veà khoâng chaùnh tö duy. Caùc Tyø-kheo, khoâng chaùnh tö duy, thì chaùnh kieán chöa sanh, khieán cho khoâng sanh; chaùnh kieán ñaõ sanh roài, khieán cho thoaùi thaát. Cuõng vaäy, chaùnh chí, chaùnh ngöõ, chaùnh nghieäp, chaùnh maïng, chaùnh phöông tieän, chaùnh nieäm, chaùnh ñònh chöa sanh, khieán cho khoâng sanh; ñaõ sanh roài, khieán cho thoaùi thaát. “Naøy caùc Tyø-kheo, ôû trong noäi phaùp, Ta khoâng thaáy moät phaùp naøo khieán phaùp thieän chöa sanh, khieán cho sanh; phaùp thieän ñaõ sanh roài khieán taùi sanh vaø laøm taêng tröôûng, nhö ñaõ noùi veà chaùnh tö duy. Caùc Tyø-kheo chaùnh tö duy, thì chaùnh kieán chöa sanh, khieán cho sanh; chaùnh kieán ñaõ sanh roài khieán taùi sanh vaø laøm taêng tröôûng. Cuõng vaäy, chaùnh chí, chaùnh ngöõ, chaùnh nghieäp, chaùnh maïng, chaùnh phöông tieän,

35. Baát chaùnh tö duy ¤£ ¥¿ «ä ±©. Paøli: ayoniso manasikaøra, khoâng nhö lyù taùc yù.

chaùnh nieäm, chaùnh ñònh chöa sanh khieán cho sanh; ñaõ sanh roài khieán taùi sanh vaø laøm taêng tröôûng.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 777. CHAÙNH BAÁT CHAÙNH TÖ DUY (3)36 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “ÔÛ trong noäi phaùp, Ta khoâng thaáy moät phaùp naøo khieán phaùp aùc baát thieän chöa sanh, khieán cho sanh; phaùp aùc baát thieän ñaõ sanh roài, khieán taùi sanh vaø laøm taêng tröôûng; phaùp thieän chöa sanh, khoâng cho sanh; ñaõ sanh roài khieán thoaùi thaát, ñoù laø khoâng chaùnh tö duy. Caùc Tyø-kheo, khoâng chaùnh tö duy, thì taø kieán chöa sanh, khieán cho sanh, ñaõ sanh roài khieán taùi sanh vaø laøm taêng tröôûng; chaùnh kieán chöa sanh, khoâng cho sanh; ñaõ sanh roài, khieán thoaùi thaát. Cuõng vaäy, taø chí, taø ngöõ, taø nghieäp, taø maïng, taø phöông tieän, taø nieäm, taø ñònh chöa sanh, khieán cho sanh; ñaõ sanh roài, khieán taùi sanh vaø laøm taêng tröôûng; chaùnh chí, chaùnh ngöõ, chaùnh nghieäp, chaùnh

maïng, chaùnh phöông tieän, chaùnh nieäm, chaùnh ñònh chöa sanh, khoâng cho sanh; ñaõ sanh roài, khieán thoaùi thaát. “Naøy caùc Tyø-kheo, ôû trong noäi phaùp, Ta khoâng thaáy moät phaùp naøo laø phaùp aùc baát thieän chöa sanh, khieán cho sanh; phaùp aùc baát thieän ñaõ sanh roài, khieán cho dieät; phaùp thieän chöa sanh, khieán cho sanh; phaùp thieän ñaõ sanh roài, khieán taùi sanh vaø laøm taêng tröôûng, nhö noùi veà chaùnh tö duy. Caùc Tyø-kheo, chaùnh tö duy, thì seõ khieán cho taø kieán chöa sanh, khoâng sanh; taø kieán ñaõ sanh roài, khieán cho dieät; chaùnh kieán chöa sanh, khieán cho sanh; chaùnh kieán ñaõ sanh roài, khieán taùi sanh vaø laøm taêng tröôûng. Cuõng vaäy, taø chí, taø ngöõ, taø nghieäp, taø maïng, taø phöông tieän, taø nieäm, taø ñònh chöa sanh, khieán khoâng sanh; ñaõ sanh roài, khieán cho dieät; chaùnh chí, chaùnh ngöõ, chaùnh nghieäp, chaùnh maïng,

36. Xem caùc kinh 775, 776, 777.

chaùnh phöông tieän, chaùnh nieäm, chaùnh ñònh chöa sanh, khieán sanh; ñaõ sanh roài khieán taùi sanh vaø laøm taêng tröôûng.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 778. THIEÄN AÙC TRI THÖÙC (1)37 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “ÔÛ trong ngoaïi phaùp, Ta khoâng thaáy moät phaùp naøo khieán cho phaùp aùc baát thieän chöa sanh laïi sanh; phaùp aùc baát thieän ñaõ sanh roài, khieán taùi sanh vaø laøm taêng tröôûng, nhö noùi veà aùc tri thöùc, aùc baïn ñaûng, aùc tuøy tuøng. Caùc Tyø-kheo, aùc tri thöùc, aùc baïn ñaûng, aùc tuøy tuøng coù theå khieán cho taø kieán chöa sanh, khieán cho sanh; taø kieán ñaõ sanh roài, khieán taùi sanh vaø laøm taêng tröôûng. Cuõng vaäy, taø chí, taø ngöõ, taø nghieäp, taø maïng, taø phöông tieän, taø nieäm, taø ñònh chöa sanh khieán cho sanh; ñaõ sanh roài khieán taùi sanh vaø laøm taêng tröôûng. “Naøy caùc Tyø-kheo, ôû trong ngoaïi phaùp, Ta khoâng thaáy moät phaùp naøo khieán cho phaùp aùc baát thieän chöa sanh, khoâng sanh; phaùp aùc baát thieän ñaõ sanh roài, khieán cho dieät, nhö noùi veà thieän tri thöùc, thieän baïn ñaûng, thieän tuøy tuøng. Caùc Tyø-kheo, thieän tri thöùc, thieän baïn ñaûng, thieän tuøy tuøng coù theå khieán cho taø kieán chöa sanh, khoâng sanh; taø kieán ñaõ sanh roài, khieán dieät. Cuõng vaäy, taø chí, taø ngöõ, taø nghieäp, taø maïng, taø phöông tieän, taø nieäm, taø ñònh chöa sanh, khoâng cho sanh; ñaõ sanh roài, khieán dieät.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M

37. S. 45. 77 Kalyaøòamitta.

KINH 779. THIEÄN TRI THÖÙC Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “ÔÛ trong ngoaïi phaùp, Ta khoâng thaáy moät phaùp naøo coù theå khieán cho phaùp thieän chöa sanh, khieán sanh; phaùp thieän ñaõ sanh roài, khieán taùi sanh vaø laøm taêng tröôûng, nhö ñaõ noùi veà thieän tri thöùc, thieän baïn ñaûng, thieän tuøy tuøng. Caùc Tyø-kheo, thieän tri thöùc, thieän baïn ñaûng, thieän tuøy tuøng coù theå khieán cho chaùnh kieán chöa sanh, sanh; chaùnh kieán ñaõ sanh

roài khieán taùi sanh vaø laøm taêng tröôûng. Cuõng vaäy, chaùnh chí, chaùnh ngöõ, chaùnh nghieäp, chaùnh maïng, chaùnh phöông tieän, chaùnh nieäm, chaùnh ñònh chöa sanh, khieán sanh; ñaõ sanh roài khieán taùi sanh vaø laøm taêng tröôûng." Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 780. THIEÄN AÙC TRI THÖÙC (2)38 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: "ÔÛ trong ngoaïi phaùp, Ta khoâng thaáy moät phaùp naøo coù theå khieán cho phaùp aùc baát thieän chöa sanh, khieán sanh; phaùp aùc baát thieän ñaõ sanh roài, khieán taùi sanh vaø laøm taêng tröôûng; phaùp thieän chöa sanh, khoâng cho sanh; phaùp thieän ñaõ sanh roài, khieán cho dieät, nhö ñaõ noùi veà aùc tri thöùc, aùc baïn ñaûng, aùc tuøy tuøng. Caùc Tyø-kheo, aùc tri thöùc, aùc baïn ñaûng, aùc tuøy tuøng coù theå khieán cho taø kieán chöa sanh, khieán sanh; taø kieán ñaõ sanh roài khieán taùi sanh vaø laøm taêng tröôûng; hay chaùnh kieán chöa sanh, khoâng cho sanh; chaùnh kieán ñaõ sanh, khieán thoaùi thaát. Cuõng vaäy, taø chí, taø ngöõ, taø nghieäp, taø maïng, taø phöông tieän, taø nieäm, taø ñònh chöa sanh, khieán sanh; ñaõ sanh roài khieán taùi

38. Xem kinh 778.

sanh vaø laøm taêng tröôûng; chaùnh chí, chaùnh ngöõ, chaùnh nghieäp, chaùnh maïng, chaùnh phöông tieän, chaùnh nieäm, chaùnh ñònh chöa sanh, khieán khoâng sanh; ñaõ sanh roài, khieán thoaùi thaát. "Naøy caùc Tyø-kheo, ôû trong ngoaïi phaùp, Ta khoâng thaáy moät phaùp naøo coù theå khieán cho phaùp aùc baát thieän chöa sanh, khieán sanh; phaùp aùc baát thieän ñaõ sanh roài, khieán dieät; hay phaùp thieän chöa sanh, khieán sanh; phaùp thieän ñaõ sanh roài, khieán taùi sanh vaø laøm traêng tröôûng, nhö ñaõ noùi veà thieän tri thöùc, thieän baïn ñaûng, thieän tuøy tuøng. Caùc Tyø-kheo, thieän tri thöùc, thieän baïn ñaûng, thieän tuøy tuøng coù theå khieán cho taø kieán chöa sanh, khoâng sanh; taø kieán ñaõ sanh roài khieán dieät; hay chaùnh kieán chöa sanh, khieán sanh; chaùnh kieán ñaõ sanh, khieán taùi sanh vaø laøm taêng tröôûng. Cuõng vaäy, taø chí, taø ngöõ, taø nghieäp, taø maïng, taø phöông tieän, taø nieäm, taø ñònh chöa sanh, khieán khoâng sanh; ñaõ sanh roài khieán cho dieät; hay chaùnh chí, chaùnh ngöõ, chaùnh nghieäp, chaùnh maïng, chaùnh phöông tieän, chaùnh nieäm, chaùnh ñònh chöa sanh, khieán sanh; ñaõ sanh roài, khieán taùi sanh vaø laøm taêng tröôûng." Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 781. CHAÙNH BAÁT CHAÙNH TÖ DUY (4) Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: "ÔÛ trong noäi phaùp, Ta khoâng thaáy moät phaùp naøo coù theå khieán phaùp aùc baát thieän chöa sanh, cho sanh; ñaõ sanh roài, khieán taùi sanh vaø laøm taêng tröôûng; hay phaùp thieän chöa sanh, khoâng cho sanh, ñaõ sanh roài khieán thoaùi thaát, nhö ñaõ noùi veà khoâng chaùnh tö duy. Caùc Tyø-kheo, khoâng chaùnh tö duy, coù theå khieán taø kieán chöa sanh, sanh; taø kieán ñaõ sanh roài khieán taùi sanh vaø laøm taêng tröôûng; hay chaùnh kieán chöa sanh, khoâng cho sanh; chaùnh kieán ñaõ sanh roài, khieán thoaùi thaát. "Naøy caùc Tyø-kheo, ôû

trong noäi phaùp, Ta khoâng thaáy moät phaùp naøo coù theå khieán cho phaùp aùc baát thieän chöa sanh, khieán khoâng sanh; phaùp aùc baát thieän ñaõ sanh roài, khieán cho dieät; hay phaùp thieän chöa

sanh, khieán cho sanh; phaùp thieän ñaõ sanh roài, khieán taùi sanh vaø laøm taêng tröôûng, nhö noùi veà chaùnh tö duy. Caùc Tyø-kheo, chaùnh tö duy, thì coù theå khieán cho taø kieán chöa sanh, khoâng sanh; ñaõ sanh roài, khieán cho dieät; chaùnh kieán chöa sanh, khieán cho sanh; ñaõ sanh roài, khieán taùi sanh vaø laøm taêng tröôûng." Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. Nhö ñaõ noùi veà taø kieán vaø chaùnh kieán. Cuõng vaäy baûy kinh noùi veà taø chí, chaùnh chí; taø ngöõ, chaùnh ngöõ; taø nghieäp, chaùnh nghieäp; taø maïng, chaùnh maïng; taø phöông tieän, chaùnh phöông tieän; taø nieäm, chaùnh nieäm; taø ñònh, chaùnh ñònh cuõng noùi nhö treân. Nhö taùm kinh noùi veà noäi phaùp. Cuõng vaäy, taùm kinh noùi veà ngoaïi phaùp cuõng noùi nhö vaäy. M KINH 782. PHI PHAÙP THÒ PHAÙP Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: "Coù phaùp sai vaø phaùp ñuùng39. Haõy laéng nghe vaø suy nghó kyõ, Ta seõ vì caùc oâng maø noùi. Nhöõng gì laø phaùp sai, laø phaùp ñuùng? Taø kieán laø phaùp sai; chaùnh kieán laø phaùp ñuùng… cho ñeán taø ñònh laø phaùp sai; chaùnh ñònh laø phaùp ñuùng." Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. Nhö Phi phaùp vaø Thò phaùp. Cuõng vaäy, Phi luaät vaø Chaùnh luaät, Phi Thaùnh vaø Thò Thaùnh, Baát thieän phaùp vaø Thieän phaùp, Phi taäp phaùp vaø Taäp phaùp, Phi thieän tai phaùp vaø Thieän tai phaùp, Haéc phaùp vaø Baïch phaùp, Phi nghóa vaø Chaùnh nghóa, Ty phaùp vaø Thaéng phaùp, Höõu toäi phaùp vaø Voâ toäi phaùp, Öng khöû phaùp vaø Baát khöû phaùp, kinh naøo cuõng ñeàu noùi nhö treân. M

39. Haùn: phi phaùp, thò phaùp «D ªk¡A¬O ªk.

KINH 783. ÑOAÏN THAM40 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Cuø-sö-la taïi Caâu-dieäm-di. Baáy giôø Toân giaû A-nan cuõng ôû taïi ñoù. Luùc aáy coù Baø-la-moân ñeán choã Toân giaû cuøng thaêm hoûi vaø khích leä nhau. Sau khi thaêm hoûi vaø khích leä nhau xong, ngoài lui qua moät beân, baïich Toân giaû A-nan: "Toâi coù ñieàu muoán hoûi, Toân giaû coù raûnh roãi ñeå kyù thuyeát cho khoâng?" A-nan ñaùp raèng: "Theo nhöõng gì oâng hoûi, neáu bieát toâi seõ traû lôøi." Baø-la-moân hoûi: "Vì sao xuaát gia tu phaïm haïnh ôû choã Sa-moân Cuø-ñaøm?" A-nan ñaùp: "Naøy Baø-la-moân, vì muoán caét ñöùt." Laïi hoûi: "Caét ñöùt nhöõng gì?" Ñaùp raèng: "Caét ñöùt tham duïc, caét ñöùt saân nhueá, ngu si." Laïi hoûi: "Toân giaû A-nan, coù con ñöôøng, daáu tích naøo coù theå caét ñöùt tham duïc, saân nhueá, ngu si khoâng?" A-nan ñaùp raèng: "Coù, ñoù laø taùm Thaùnh ñaïo: Chaùnh kieán, chaùnh chí, chaùnh ngöõ, chaùnh nghieäp, chaùnh maïng, chaùnh phöông tieän, chaùnh nieäm, chaùnh ñònh." Baø-la-moân noùi: "Toân giaû A-nan, quyù toát thay con ñöôøng ñoù, quyù toát thay daáu tích aáy, khi tu taäp, tu taäp nhieàu coù theå caét

ñöùt nhöõng thöù tham duïc, nhueá, si aáy.” Khi Toân giaû A-nan noùi phaùp naøy, Baø-la-moân sau khi nghe nhöõng gì Toân giaû noùi, hoan hyû tuøy hyû, töø choã ngoài ñöùng daäy ra veà.

40. S. 45.5 Kimattha.

Nhö caét ñöùt tham, nhueá, si; cuõng vaäy, ñieàu phuïc tham, nhueá, si vaø ñaéc Nieát-baøn, cuøng yeåm ly vaø chaúng ñeán Nieát-baøn, cuøng nghóa Sa-moân vaø nghóa Baø-la-moân, cuøng giaûi thoaùt vaø caét ñöùt khoå, cuøng cöùu caùnh meù khoå vaø chaùnh thöùc heát khoå, kinh naøo cuõng ñeàu noùi nhö treân.41 M KINH 784. TAØ CHAÙNH42 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Coù taø, coù chaùnh. Haõy laéng nghe vaø suy nghó kyõ, Ta seõ vì caùc oâng maø noùi. Nhöõng gì laø taø? Laø chæ cho taø kieán… cho ñeán taø ñònh. Nhöõng gì laø chaùnh? Laø chæ cho chaùnh kieán… cho ñeán chaùnh ñònh. “Theá naøo laø chaùnh kieán? Laø noùi coù boá thí, coù chuù thuyeát, coù trai töï , coù thieän haønh, coù aùc haønh, coù quaû baùo thieän aùc haønh, coù ñôøi naøy, 43

coù ñôøi khaùc, coù cha meï, coù chuùng sanh hoùa sanh44, coù A-la-haùn thieän ñaùo45, thieän höôùng46, töï tri töï taùc chöùng ñôøi naøy vaø ñôøi khaùc, thaønh töïu vaø an truù, ‘Ta, söï sanh ñaõ heát, phaïm haïnh ñaõ laäp, nhöõng gì caàn laøm ñaõ laøm xong, töï bieát khoâng taùi sanh ñôøi sau47.’ “Theá naøo laø chaùnh chí? Laø chæ cho xuaát yeáu chí, voâ nhueá chí, baát haïi chí48. “Theá naøo laø chaùnh ngöõ? Laø xa lìa noùi doái, xa lìa hai löôõi, xa lìa aùc khaåu, xa lìa lôøi theâu deät.

41.
Toùm taét coù möôøi kinh.
42.
S. 45.21 Micchatta. Cf. S.45.8 Vibhaíga.
43.
Haùn: thí, thuyeát, trai Öê¡A»¡¡AÂN. Paøli: dinnaö, yiææhaö, hutaö.
44.
Haùn: chuùng sanh sanh ²³ ¥Í ¥Í. Paøli: sattaø opapaøtikaø.
45.
Haùn: thieän ñaùo ½ ¨ì. Paøli: sammaggata, chaân chaùnh ñi (ra khoûi theá gian).
46.
Haùn: thieän höôùng ½ ¦V. Paøli: sammaøpaæipanna, chaân chaùnh höôùng (ñeán Nieátbaøn).
47.
Baûn Paøli: katamaø... sammaødiææhi? yaö... dukkhe óaønaö, theá naøo laø chaùnh kieán? Nhaän thöùc veà khoå...
48.
Paøli: katamo...sammaøsaíkappo? yo kho... nekkammasaíkappo avyaøpaødadsaíkappo avihiösaøsaíkappo, theá naøo laø chaùnh tö duy? Tö duy veà xuaát ly, tö duy veà

khoâng thuø haän, tö duy veà khoâng baïo haïi.

“Theá naøo laø chaùnh nghieäp? Laø lìa saùt, ñaïo, daâm. “Theá naøo laø chaùnh maïng? Laø caàu y phuïc, aåm thöïc, ngoïa cuï thuoác thang ñuùng nhö phaùp, chöù khoâng phaûi khoâng nhö phaùp. “Theá naøo laø chaùnh phöông tieän? Laø duïc, tinh taán, phöông tieän, xuaát ly, tinh caàn, kham naêng, luoân thöïc haønh khoâng luøi böôùc. “Theá naøo laø chaùnh nieäm? Laø nhôù nghó khoâng doái khoâng hö, luoân tuøy thuaän. “Theá naøo laø chaùnh ñònh? Laø truï taâm khoâng loaïn, kieân coá nhieáp trì, tónh chæ, nhaát taâm chaùnh ñònh.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 785. QUAÛNG THUYEÁT BAÙT THAÙNH ÑAÏO49 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: Nhö ñaõ noùi ôû treân, nhöng coù moät vaøi sai bieät. “Theá naøo laø chaùnh kieán? Chaùnh kieán coù hai: Coù chaùnh kieán thuoäc veà theá tuïc, höõu laäu, höõu thuû50, chuyeån höôùng coõi thieän 51; coù chaùnh kieán thuoäc veà xuaát theá gian cuûa baäc Thaùnh, voâ laäu, khoâng thuû, heát khoå chaân thaät, höôùng ñeán thoaùt khoå52. “Theá naøo laø chaùnh kieán höõu laäu, höõu thuû, chuyeån höôùng coõi thieän? Neáu ngöôøi naøo thaáy coù boá thí, coù chuù thuyeát… cho ñeán bieát theá gian coù A-la-haùn, khoâng taùi sanh ñôøi sau53. Ñoù goïi laø chaùnh kieán theá tuïc thuoäc veà theá gian, höõu laäu, höõu thuû, chuyeån höôùng coõi thieän.

49. Cf. M. 117 Mahaøcattaørìsakasutta. Cf. N026(189). 50. Haùn: thuû ¨ú¡A ôû ñaây, Paøli: upadhi, sanh y, hay höõu y, töùc sôû y cuûa taùi sanh. 51. Cf. Paøli, M.111: atthi bhikkhave sammaødiæææhi saøsavaø puóóabhaøgiyaø upadhivepakkhaø, coù chaùnh kieán laø höõu laäu, thuoäc phaàn phöôùc nghieäp, ñöa ñeán höõu y. 52. Paøli: atthi bhikkhave sammaødiæææhi ariyaø anaøsavaø lokuttaraø maggaígaø, coù chaùnh kieán thuoäc baäc Thaùnh, voâ laäu, xuaát theá gian, thaønh phaàn cuûa Ñaïo. 53. Xem kinh 784.

“Theá naøo laø chaùnh kieán thuoäc veà xuaát theá gian cuûa baäc Thaùnh, voâ laäu, khoâng thuû, heát khoå chaân thaät, höôùng ñeán thoaùt khoå? Thaùnh ñeä töû nôi Khoå tö duy Khoå; nôi Taäp, Dieät, Ñaïo tö duy Ñaïo, töông öng vôùi tö duy voâ laäu, ôû nôi phaùp maø tuyeån traïch, phaân bieät, suy caàu, giaùc tri, hieät tueä, quaùn saùt toû ngoä. Ñoù goïi laø chaùnh kieán thuoäc veà xuaát theá gian cuûa baäc Thaùnh, voâ laäu, khoâng thuû, chaân chaùnh ñoaïn taän khoå, chuyeån höôùng ñeán thoaùt khoå. “Theá naøo laø chaùnh chí? Chaùnh chí coù hai loaïi: Coù chaùnh chí thuoäc veà theá tuïc, höõu laäu, höõu thuû, chuyeån höôùng coõi thieän; coù chaùnh chí thuoäc veà xuaát theá gian cuûa baäc Thaùnh, voâ laäu, khoâng thuû, chaân chaùnh ñoaïn taän khoå, chuyeån höôùng ñeán thoaùt khoå. “Theá naøo laø chaùnh chí thuoäc veà theá tuïc, höõu laäu, höõu thuû, chuyeån höôùng coõi thieän? Chaùnh chí giaùc tri veà xuaát yeáu, giaùc tri veà voâ nhueá, giaùc tri veà baát haïi; ñoù goïi laø chaùnh chí thuoäc veà theá tuïc, höõu laäu, höõu thuû, chuyeån höôùng coõi thieän. “Theá naøo laø chaùnh chí thuoäc veà xuaát theá gian cuûa baäc Thaùnh, voâ laäu, khoâng thuû, chaân chaùnh ñoaïn taän khoå, chuyeån höôùng ñeán thoaùt khoå? Thaùnh ñeä töû

nôi Khoå tö duy Khoå; nôi Taäp, Dieät, Ñaïo tö duy Ñaïo, taâm phaùp töông öng vôùi tö duy voâ laäu, phaân bieät, töï quyeát, yù giaûi, suy tính, laäp y. Ñoù goïi laø chaùnh chí thuoäc veà xuaát theá gian cuûa baäc Thaùnh, voâ laäu, khoâng thuû, chaân chaùnh ñoaïn taän khoå, chuyeån höôùng ñeán thoaùt khoå. “Theá naøo laø chaùnh ngöõ? Chaùnh ngöõ coù hai loaïi: Coù loaïi chaùnh ngöõ thuoäc veà theá tuïc, höõu laäu, höõu thuû, chuyeån höôùng coõi thieän; coù loaïi chaùnh ngöõ thuoäc veà xuaát theá gian cuûa baäc Thaùnh, voâ laäu, khoâng thuû, chaân chaùnh ñoaïn taän khoå, chuyeån höôùng ñeán thoaùt khoå. “Theá naøo laø chaùnh ngöõ thuoäc veà theá tuïc, höõu laäu, höõu thuû, höôùng ñeán ñöôøng laønh? Lôøi noùi ñuùng, xa lìa lôøi noùi doái, hai löôõi, aùc khaåu, lôøi noùi theâu deät. Ñoù goïi laø chaùnh ngöõ thuoäc veà theá tuïc, höõu laäu, höõu thuû, höôùng ñeán ñöôøng laønh. “Theá naøo laø chaùnh ngöõ thuoäc veà xuaát theá gian cuûa baäc Thaùnh, voâ laäu, khoâng thuû, chaân chaùnh ñoaïn taän khoå, chuyeån höôùng ñeán thoaùt khoå? Thaùnh ñeä töû nôi Khoå tö duy Khoå; nôi Taäp, Dieät, Ñaïo tö duy Ñaïo, tröø taø maïng, nieäm töôûng xa lìa boán aùc haïnh cuûa mieäng vaø caùc aùc haïnh khaùc cuûa mieäng, xa lìa caùc aùc haønh aáy; voâ laäu, vieãn ly, khoâng dính

tröôùc, giöõ chaët, nhieáp trì khoâng phaïm; khoâng vöôït qua thôøi tieát, khoâng vöôït qua giôùi haïn. Ñoù goïi laø chaùnh ngöõ thuoäc veà xuaát theá gian cuûa baäc Thaùnh, voâ laäu, khoâng thuû, chaân chaùnh ñoaïn taän khoå, chuyeån höôùng ñeán thoaùt khoå. “Theá naøo laø chaùnh nghieäp? Chaùnh nghieäp coù hai loaïi: Coù loaïi chaùnh nghieäp thuoäc veà theá tuïc, höõu laäu, höõu thuû, chuyeån höôùng coõi thieän; coù loaïi chaùnh nghieäp thuoäc veà xuaát theá gian cuûa baäc Thaùnh, voâ laäu, khoâng thuû, chaân chaùnh ñoaïn taän khoå, chuyeån höôùng ñeán thoaùt khoå. “Theá naøo laø chaùnh nghieäp thuoäc veà theá tuïc, höõu laäu, höõu thuû, chuyeån höôùng coõi thieän? Xa lìa saùt, ñaïo, daâm. Ñoù goïi laø chaùnh nghieäp thuoäc veà theá tuïc, höõu laäu, höõu thuû, chuyeån höôùng coõi thieän. “Theá naøo laø chaùnh nghieäp thuoäc veà xuaát theá gian cuûa baäc Thaùnh, voâ laäu, khoâng thuû, chaân chaùnh ñoaïn taän khoå, chuyeån höôùng ñeán thoaùt khoå? Thaùnh ñeä töû nôi Khoå tö duy Khoå; nôi Taäp, Dieät, Ñaïo tö duy Ñaïo, tröø taø maïng, nhôù ñeán ba aùc haïnh nôi thaân vaø caùc thöù aùc haïnh khaùc nôi thaân; voâ laäu, vieãn ly, khoâng dính tröôùc, giöõ chaët, nhieáp trì khoâng phaïm; khoâng vöôït qua thôøi tieát, khoâng vöôït qua giôùi haïn. Ñoù goïi laø chaùnh nghieäp thuoäc veà xuaát theá gian, voâ laäu, khoâng thuû, chaân chaùnh ñoaïn taän khoå, chuyeån höôùng ñeán thoaùt khoå. “Theá naøo laø chaùnh maïng? Chaùnh maïng coù hai loaïi: Coù loaïi chaùnh maïng thuoäc theá tuïc, höõu laäu, höõu thuû, chuyeån höôùng coõi thieän; coù loaïi chaùnh maïng thuoäc xuaát theá gian cuûa baäc Thaùnh, voâ laäu, baát thuû, heát khoå chaân thaät, höôùng ñeán thoaùt khoå. “Theá naøo laø chaùnh maïng thuoäc veà theá tuïc, höõu laäu, höõu thuû, chuyeån höôùng coõi thieän? Tìm caàu y, thöïc, ngoïa cuï, thuoác thang theo beänh ñuùng nhö phaùp, chöù chaúng phaûi khoâng nhö phaùp. Ñoù goïi laø chaùnh maïng thuoäc veà theá tuïc, höõu laäu, höõu thuû, chuyeån höôùng coõi thieän. “Theá naøo laø chaùnh maïng thuoäc veà xuaát theá gian cuûa baäc Thaùnh, voâ laäu, khoâng thuû, chaân chaùnh ñoaïn taän khoå, chuyeån höôùng

ñeán thoaùt khoå? Thaùnh ñeä töû nôi Khoå tö duy Khoå; nôi Taäp, Dieät, Ñaïo tö duy Ñaïo; ñoái vôùi caùc taø maïng, voâ laäu, khoâng thích ñaém tröôùc coá thuû, giöõ gìn khoâng phaïm, khoâng vöôït qua thôøi tieát, khoâng vöôït qua giôùi haïn. Ñoù goïi laø chaùnh maïng thuoäc veà xuaát theá gian cuûa baäc Thaùnh, voâ laäu, khoâng thuû, chaân chaùnh ñoaïn taän khoå, chuyeån höôùng ñeán thoaùt khoå.

“Theá naøo laø chaùnh phöông tieän? Chaùnh phöông tieän coù hai loaïi: Coù chaùnh phöông tieän thuoäc theá tuïc, höõu laäu, höõu thuû, chuyeån höôùng coõi thieän; coù chaùnh phöông tieän thuoäc xuaát theá gian cuûa baäc Thaùnh, voâ laäu, khoâng thuû, chaân chaùnh ñoaïn taän khoå, chuyeån höôùng ñeán thoaùt khoå. “Theá naøo laø chaùnh phöông tieän thuoäc veà theá tuïc, höõu laäu, höõu thuû, chuyeån höôùng coõi thieän? Duïc, tinh taán, phöông tieän sieâu xuaát, xaùc laäp vöõng chaéc, coù khaû naêng taïo taùc, tinh taán, nhieáp thoï taâm phaùp, thöôøng khoâng döøng nghæ. Ñoù goïi laø chaùnh phöông tieän thuoäc veà theá tuïc, höõu laäu, höõu thuû, chuyeån höôùng coõi thieän. “Theá naøo laø chaùnh phöông tieän thuoäc veà xuaát theá gian cuûa baäc Thaùnh, voâ laäu, khoâng thuû, chaân chaùnh ñoaïn taän khoå, chuyeån höôùng ñeán thoaùt khoå? Thaùnh ñeä töû nôi Khoå tö duy Khoå; nôi Taäp, Dieät, Ñaïo tö duy Ñaïo; taâm phaùp töông öng vôùi öùc nieäm voâ laäu, duïc, tinh taán, phöông tieän sieâu xuaát, xaùc laäp vöõng chaéc, coù khaû naêng taïo taùc, tinh taán, nhieáp thoï taâm phaùp, thöôøng khoâng döøng nghæ. Ñoù goïi laø chaùnh phöông tieän thuoäc veà xuaát theá gian cuûa baäc Thaùnh, voâ laäu, khoâng thuû, chaân chaùnh ñoaïn taän khoå, chuyeån höôùng ñeán thoaùt khoå. “Theá naøo laø chaùnh nieäm? Chaùnh nieäm coù hai loaïi: Coù chaùnh nieäm thuoäc theá tuïc, höõu laäu, höõu thuû, chuyeån höôùng coõi thieän; coù chaùnh nieäm thuoäc xuaát theá gian cuûa baäc Thaùnh, voâ laäu, khoâng thuû, chaân chaùnh ñoaïn taän khoå, chuyeån höôùng ñeán thoaùt khoå. “Theá naøo laø chaùnh nieäm thuoäc veà theá tuïc, höõu laäu, höõu thuû, höôùng ñeán ñöôøng laønh? Hoaëc nieäm, hoaëc tuøy nieäm, hoaëc truøng nieäm, hoaëc öùc nieäm, khoâng queân laõng, khoâng hö. Ñoù goïi laø chaùnh nieäm thuoäc veà theá tuïc, höõu laäu, höõu thuû, höôùng ñeán ñöôøng laønh. “Theá naøo laø chaùnh nieäm thuoäc veà xuaát theá gian cuûa baäc Thaùnh, voâ laäu, khoâng thuû, chaân chaùnh ñoaïn taän khoå, chuyeån höôùng ñeán thoaùt khoå? Thaùnh ñeä töû nôi Khoå tö duy Khoå; nôi Taäp, Dieät, Ñaïo tö duy Ñaïo; taâm phaùp töông öng vôùi tö duy voâ laäu, hoaëc nieäm, hoaëc tuøy nieäm, hoaëc truøng nieäm, hoaëc öùc nieäm, khoâng queân laõng, khoâng hö. Ñoù goïi laø chaùnh nieäm thuoäc veà xuaát theá gian cuûa baäc Thaùnh, voâ laäu, khoâng thuû, chaân chaùnh ñoaïn taän khoå, chuyeån höôùng ñeán thoaùt khoå. “Theá naøo laø chaùnh ñònh? Chaùnh ñònh coù hai: Coù chaùnh ñònh thuoäc theá tuïc, höõu laäu, höõu thuû, chuyeån höôùng coõi thieän; coù chaùnh ñònh

thuoäc xuaát theá gian cuûa baäc Thaùnh, voâ laäu, khoâng thuû, chaân chaùnh ñoaïn taän khoå, chuyeån höôùng ñeán thoaùt khoå. “Theá naøo laø chaùnh ñònh thuoäc veà theá tuïc, höõu laäu, höõu thuû, höôùng ñeán ñöôøng laønh? Taâm truï khoâng loaïn, khoâng ñoäng, nhieáp thoï, tónh chæ, chaùnh ñònh, nhaát taâm. Ñoù goïi laø chaùnh ñònh thuoäc veà theá tuïc, höõu laäu, höõu thuû, höôùng ñeán ñöôøng laønh.

“Theá naøo laø chaùnh ñònh thuoäc veà xuaát theá gian cuûa baäc Thaùnh, voâ laäu, khoâng thuû, chaân chaùnh ñoaïn taän khoå, chuyeån höôùng ñeán thoaùt khoå? Thaùnh ñeä töû nôi Khoå tö duy Khoå; nôi Taäp, Dieät, Ñaïo tö duy Ñaïo; taâm phaùp töông öng vôùi tö duy voâ laäu, an truï khoâng loaïn khoâng taùn, nhieáp thoï, tónh chæ, chaùnh ñònh, nhaát taâm. Ñoù goïi laø chaùnh ñònh thuoäc veà xuaát theá gian cuûa baäc Thaùnh, voâ laäu, khoâng thuû, chaân chaùnh ñoaïn taän khoå, chuyeån höôùng ñeán thoaùt khoå.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 786. HÖÔÙNG TAØ54 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Neáu Tyø-kheo taâm höôùng theo taø, laø traùi nghòch vôùi phaùp, khoâng vui thích nôi phaùp55. Neáu höôùng theo chaùnh, laø khoâng traùi vôùi phaùp, taâm vui thích phaùp. Nhöõng gì laø taø? Taø kieán… cho ñeán taø ñònh. Nhöõng gì laø chaùnh? Laø chaùnh kieán… cho ñeán chaùnh ñònh.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 787. TAØ KIEÁN CHAÙNH KIEÁN (1)56

54.

A. 10.103 Micchatta.

55.

Paøli: micchattaö bhikkhave aøgamma viraødhanaø hoti no aøraødhanaø, do ñi theo taø neân nghòch yù, khoâng phaûi thích yù.

56.

A. 10.104 Bìja.

Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Höôùng theo taø laø traùi nghòch phaùp, khoâng thích phaùp. Höôùng theo chaùnh laø thích phaùp, khoâng traùi nghòch phaùp57. “Theá naøo laø höôùng theo taø laø traùi nghòch phaùp, khoâng öa thích phaùp? Ngöôøi taø kieán, thaân nghieäp nhö ñöôïc thaáy, khaåu nghieäp nhö ñöôïc thaáy; hoaëc tö nieäm, hoaëc öôùc muoán, hoaëc öôùc nguyeän, hoaëc haønh vi, taát caû nhöõng ñieàu aáy ñeàu tuøy thuaän ñöa ñeán quaû khoâng khaû aùi, khoâng khaû nieäm, khoâng khaû yù. Vì sao? Vì kieán aáy laø aùc, töùc laø taø kieán. Taø kieán khôûi leân taø chí, taø ngöõ, taø nghieäp, taø maïng, taø phöông tieän, taø nieäm, taø ñònh. Ñoù goïi laø höôùng theo taø laø traùi laïi vôùi phaùp, khoâng öa thích phaùp. “Theá naøo laø höôùng theo chaùnh laø thích phaùp, khoâng traùi nghòch phaùp? Ngöôøi chaùnh kieán, thaân nghieäp nhö ñöôïc thaáy, hoaëc khaåu nghieäp, hoaëc tö nieäm, hoaëc öôùc muoán, hoaëc öôùc nguyeän, hoaëc haønh vi, taát caû nhöõng ñieàu aáy ñeàu tuøy thuaän ñöa ñeán quaû khaû aùi, khaû nieäm, khaû yù. Vì sao? Vì kieán chaân chaùnh, töùc laø chaùnh kieán. Chaùnh kieán khôûi leân chaùnh chí, chaùnh ngöõ, chaùnh nghieäp, chaùnh maïng, chaùnh phöông tieän, chaùnh nieäm, chaùnh ñònh. Ñoù goïi laø höôùng theo chaùnh laø thích phaùp, khoâng traùi nghòch phaùp.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 788. TAØ KIEÁN

CHAÙNH KIEÁN (2)58 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Höôùng theo taø laø traùi nghòch phaùp, khoâng thích phaùp. Höôùng

57.

Xem kinh 786.

58.

Xem kinh 787.

theo chaùnh laø thích phaùp, khoâng traùi nghòch phaùp59. “Theá naøo laø höôùng theo taø laø traùi nghòch phaùp, khoâng öa thích phaùp? Ngöôøi taø kieán, thaân nghieäp nhö ñöôïc thaáy, khaåu nghieäp nhö ñöôïc thaáy; hoaëc tö nieäm, hoaëc öôùc muoán, hoaëc öôùc nguyeän, hoaëc haønh vi, taát caû nhöõng ñieàu aáy ñeàu tuøy thuaän ñöa ñeán quaû khoâng khaû aùi, khoâng khaû nieäm, khoâng khaû yù. Vì sao? Vì kieán aáy laø aùc, töùc laø taø kieán. Taø kieán khôûi leân taø chí, taø ngöõ, taø nghieäp, taø maïng, taø phöông tieän, taø nieäm, taø ñònh. Thí nhö haït gioáng quaû ñaéng ñem ñaët vaøo trong ñaát, tuøy thôøi vun xôùi, töôùi tieâu cho noù, thì vò ñaát, vò nöôùc, vò naéng, vò gioù, taát caû ñeàu mang vò ñaéng. Vì sao? Vì haït gioáng ñaéng. Cuõng vaäy, ngöôøi taø kieán, thaân nghieäp nhö ñöôïc thaáy, khaåu nghieäp nhö ñöôïc thaáy; hoaëc tö nieäm, hoaëc öôùc muoán, hoaëc öôùc nguyeän, hoaëc haønh vi, taát caû nhöõng ñieàu aáy ñeàu tuøy thuaän ñöa ñeán quaû khoâng khaû aùi, khoâng khaû nieäm, khoâng khaû yù. Vì sao? Vì kieán aáy laø aùc, töùc laø taø kieán. Taø kieán khôûi leân taø chí, cho ñeán, taø ñònh. Ñoù goïi laø höôùng theo taø laø traùi nghòch phaùp, khoâng öa thích phaùp. “Theá naøo laø höôùng theo chaùnh laø thích phaùp, khoâng traùi nghòch phaùp? Ngöôøi chaùnh kieán, thaân nghieäp nhö ñöôïc thaáy, hoaëc khaåu nghieäp, hoaëc tö nieäm, hoaëc öôùc muoán, hoaëc öôùc nguyeän, hoaëc haønh vi, taát caû nhöõng ñieàu aáy ñeàu tuøy thuaän ñöa ñeán quaû khaû aùi, khaû nieäm, khaû yù. Vì sao? Vì kieán aáy thieän, töùc laø chaùnh kieán. Chaùnh kieán khôûi leân chaùnh chí, cho ñeán, chaùnh ñònh. Thí nhö gioáng mía ngoït, luùa mì, nho, ñem ñaët vaøo trong ñaát, tuøy thôøi vun xôùi, töôùi tieâu cho noù, thì khi noù gaëp vò ñaát, vò nöôùc, vò naéng, vò gioù, taát caû nhöõng vò naøy cuõng ñeàu trôû thaønh ngon ngoït. Vì sao? Vì haït maàm ngoït. Cuõng vaäy, ngöôøi chaùnh kieán, thaân nghieäp nhö ñöôïc thaáy, hoaëc khaåu nghieäp, hoaëc tö nieäm, hoaëc öôùc muoán, hoaëc öôùc nguyeän, hoaëc haønh vi, taát caû nhöõng ñieàu aáy ñeàu tuøy thuaän ñöa ñeán quaû khaû aùi, khaû nieäm, khaû yù. Vì sao? Vì kieán aáy thieän, töùc laø chaùnh kieán. Chaùnh kieán khôûi leân chaùnh chí, cho ñeán, chaùnh ñònh. Ñoù goïi laø höôùng theo chaùnh laø thích phaùp, khoâng traùi nghòch phaùp.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh.

59. Xem kinh 786.

Nhö ba kinh treân, theá gian vaø xuaát theá gian cuõng noùi nhö vaäy vaø cuõng noùi keä raèng: Khoâng neân gaàn phaùp aùc, Khoâng neân haønh buoâng lung; Khoâng neân taäp taø kieán, Taêng tröôûng nôi theá gian. Giaû söû coù theá gian, Ngöôøi

chaùnh kieán taêng thöôïng; Duø traûi traêm ngaøn tuoåi, Quyeát khoâng vaøo ñöôøng aùc. Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 789. SANH VAÊN Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø coù Baø-la-moân Sanh Vaên ñeán choã Ñöùc Phaät, cuùi ñaàu ñaûnh leã döôùi chaân Phaät. Sau khi cuøng Theá Toân thaêm hoûi aân caàn xong, ngoài sang qua moät beân, baïch Phaät raèng: "Thöa Cuø-ñaøm, goïi laø chaùnh kieán; theá naøo laø chaùnh kieán?" Phaät baûo Baø-la-moân: "Chaùnh kieán coù hai: Coù chaùnh kieán thuoäc veà theá tuïc, höõu laäu, höõu thuû, höôùng ñeán ñöôøng laønh; coù loaïi chaùnh kieán thuoäc veà xuaát theá gian cuûa baäc Thaùnh, voâ laäu, baát thuû, heát khoå chaân thaät, höôùng ñeán thoaùt khoå. "Theá naøo laø chaùnh kieán höõu laäu, höõu thuû, chuyeån höôùng coõi thieän? Neáu ngöôøi naøo thaáy coù boá thí, coù chuù thuyeát... cho ñeán bieát theá gian coù A-la-haùn, khoâng taùi sanh ñôøi sau60. Naøy Baø-la-moân, ñoù goïi laø chaùnh kieán theá tuïc thuoäc veà theá gian, höõu laäu, höõu thuû, chuyeån höôùng coõi thieän. "Baø-la-moân, theá naøo laø chaùnh kieán thuoäc veà xuaát theá gian cuûa

60. Xem kinh 784.

baäc Thaùnh, voâ laäu, khoâng thuû, heát khoå chaân thaät, höôùng ñeán thoaùt khoå? Thaùnh ñeä töû nôi Khoå tö duy Khoå; nôi Taäp, Dieät, Ñaïo tö duy Ñaïo, töông öng vôùi tö duy voâ laäu, ôû nôi phaùp maø tuyeån traïch, phaân bieät, suy caàu, giaùc tri, hieät tueä, quaùn saùt toû ngoä. Ñoù goïi laø chaùnh kieán thuoäc veà xuaát theá gian cuûa baäc Thaùnh, voâ laäu, khoâng thuû, chaân chaùnh ñoaïn taän khoå, chuyeån höôùng ñeán thoaùt khoå." Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, Baø-la-moân Sanh Vaên nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, hoan hyû tuøy hyû, töø choã ngoài ñöùng daäy ra veà. Nhö Chaùnh kieán. Cuõng vaäy, Chaùnh chí, Chaùnh ngöõ, Chaùnh nghieäp, Chaùnh maïng, Chaùnh phöông tieän, Chaùnh nieäm, Chaùnh ñònh, kinh naøo cuõng noùi nhö treân. M KINH 790. TAØ KIEÁN (1) Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: "Coù taø vaø taø ñaïo, coù chaùnh vaø chaùnh ñaïo. Haõy laéng nghe vaø suy nghó cho kyõ, Ta seõ vì caùc oâng maø noùi: "Nhöõng gì laø taø? Ñoù laø ñòa nguïc, suùc sanh, ngaï quyû. Nhöõng gì laø taø ñaïo? Ñoù laø taø kieán... cho ñeán taø ñònh. "Nhöõng gì laø chaùnh? Ñoù laø ngöôøi, trôøi, Nieát-baøn. Nhöõng gì laø chaùnh ñaïo? Ñoù laø chaùnh kieán... cho ñeán chaùnh ñònh." Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 791. TAØ KIEÁN (2) Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: "Coù taø, coù taø ñaïo; coù chaùnh, coù chaùnh ñaïo. Haõy laéng nghe vaø suy nghó cho kyõ, Ta seõ vì caùc oâng maø noùi: "Nhöõng gì laø taø? Ñoù laø ñòa nguïc, suùc sanh, ngaï quyû. Nhöõng gì laø

taø ñaïo? Ñoù laø saùt sanh, troäm caép, taø daâm, noùi doái, hai löôõi, aùc khaåu, lôøi theâu deät, tham, nhueá, taø kieán. "Nhöõng gì laø chaùnh? Ñoù laø ngöôøi, trôøi,

Nieát-baøn. Nhöõng gì laø chaùnh ñaïo? Ñoù laø khoâng saùt sanh, khoâng troäm caép, khoâng taø daâm, khoâng noùi doái, khoâng noùi hai löôõi, khoâng aùc khaåu, khoâng noùi lôøi theâu deät, khoâng tham, khoâng nhueá vaø chaùnh kieán." Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 792. TAØ KIEÁN (3) Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: Nhö ñaõ noùi ôû treân, nhöng coù moät vaøi sai bieät. "Nhöõng gì laø aùc thuù ñaïo? Ñoù laø gieát cha, gieát meï, gieát A-la-haùn, phaù Taêng, aùc taâm laøm thaân Phaät ra maùu." Ngoaøi ra ñeàu noùi nhö treân. Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh.

M KINH 793. THUAÄN LÖU NGHÒCH LÖU Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: "Coù ñöôøng thuaän doøng, coù ñöôøng nghòch doøng. Haõy laéng nghe vaø suy nghó cho kyõ, Ta seõ vì caùc oâng maø noùi: "Nhöõng gì laø ñöôøng thuaän doøng? Ñoù laø taø kieán… cho ñeán taø ñònh. Nhöõng gì laø con ñöôøng nghòch doøng? Ñoù laø chaùnh kieán… cho ñeán chaùnh ñònh." Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. Nhö thuaän doøng vaø nghòch doøng. Cuõng vaäy, ñöôøng thoaùi vaø ñöôøng tieán, ñöôøng xuoáng vaø ñöôøng leân, cuøng ba kinh Ñaïo tích, cuõng

noùi nhö treân. M

KINH 794. SA-MOAN SA-MOAN PHAUP61 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: "Coù Sa-moân vaø phaùp Baø-la-moân. Haõy laéng nghe vaø suy nghó cho kyõ, Ta seõ vì caùc oâng maø noùi: "Nhöõng gì laø phaùp Sa-moân? Ñoù laø taùm Thaùnh ñaïo: Töø chaùnh kieán… cho ñeán chaùnh ñònh. Theá naøo laø Sa-moân? Neáu ngöôøi naøo thaønh töïu phaùp naøy. Ñoù goïi laø Sa-moân." Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 795. SA-MOAN PHAUP SA-MOAN NGHOA62 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: "Coù phaùp Sa-moân vaø nghóa Sa-moân. Nhöõng gì laø phaùp Sa-moân? Ñoù laø taùm Thaùnh ñaïo, töø chaùnh kieán… cho ñeán chaùnh ñònh. Theá naøo laø nghóa Sa-moân? Tham duïc ñaõ vónh vieãn tröø heát; saân nhueá, ngu si ñaõ vónh vieãn tröø heát; taát caû moïi phieàn naõo vónh vieãn taän tröø. Ñoù goïi laø nghóa Sa-moân." Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 796. SA-MOAN SA-MOAN QUAU63 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc

61.

S. 45.36 Saømaóóa.

62.

S. 45.36 Saømaóóa.

63.

S. 45.35 Saømaóóa.

Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Coù phaùp Sa-moân vaø quaû Sa-moân. Haõy laéng nghe vaø suy nghó cho kyõ, Ta seõ vì caùc oâng maø noùi: “Nhöõng gì laø phaùp Sa-moân? Ñoù laø taùm Thaùnh ñaïo, töø chaùnh kieán… cho ñeán chaùnh ñònh. Nhöõng gì laø quaû Sa-moân? Ñoù laø quaû Tu-ñaø- hoaøn, quaû Tö-ñaø-haøm, quaû A-na-haøm vaø quaû A-la-haùn.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.